

Alla lika - Alla olika

Avsnitt 2

Av: Jonas Pedersén

Då så fröken Jansson, nu vet vi att det finns olika språk och det är därför som problem uppstår i en strid ström av sociala komplikationer, men vi kan inte riktigt gå in på hur man ska lösa det än. Det finns nämligen en annan sak som man måste förstå innan man kan klara av att tackla idiotin som kallas för socialt samspel. Detta är minst lika viktigt att veta och det är: Alla lika - alla olika. (Ja, jag snodde sloganen från anti-rasist kampanjen.) Med detta menas att trots att vi pratar olika språk än random lirare på gatan så är vi ändå i grund och botten likadana. Ingen vill vara olycklig, alla vill vara lyckliga. Jag vill gärna att mina vänner ska vara glada, du vill gärna att dina vänner ska vara glada och det finns ingen som helst anledning att tro att dina andra vänner har något annat uppsåt. De flesta blir hungriga, de flesta vill ha trevliga människor runt omkring sig, de flesta vill ligga och så vidare. Det är tack vare det här som man ändå kan lista ut vad människor vill de flesta gångerna trots att de uttrycker sig som blyga fjollor inför en fångvaktare, man måste bara kunna sätta sig in i den andres perspektiv. Ju mer man kan det ju bättre funkar man i det sociala samspelet. Det är därför du faktiskt förstår vad som menas med ett sms där det står: "Det vore trevligt att spela biljard någon gång." Hade du inte kunnat sätta dig in i den andres perspektiv hade du tolkat smset som: Klart som fan att det vore trevligt, biljard är ju skoj och så kan man ju oftast dricka öl när man spelar biljard vilket också är nice, plus att Pauls Biljard har god mat och så vidare. Men varför säger personen detta till dig? Han vet ju att du gillar biljard! Det fullt logiska svaret blir ju då: "Ja, biljard är jättekul!" samtidigt som du kliar dig i huvudet och undrar om snubben är helt jävla dement. Sedan hade du frågat den du hängde med för stunden om den ville spela biljard istället. Men det gör du inte, för du förstår faktiskt att människan inte ville diskutera nöjesvärdet i ett spel och dess attribut, du förstår att det är en invitation till att spela biljard tillsammans någon gång. Detta kan du förstå för att du på ett eller annat sätt kan sätta dig in i varför människan skickade smset, du själv hade troligen inte skickat ett sms där du skrev: "Det är träning på söndag." om du inte velat att människan skulle komma på träningen. Det vore som att skriva: "Min vägg är vit." Varför skulle någon bry sig?

Jag ska exemplifiera detta ytterligare för det är så satans jävla asviktigt att förstå. Du är hemma hos en tjeppolare som är lite ledsen och du börjar bli trött och funderar på att dra dig hemåt. När du börjar göra dig redo för att gå så frågar din vän:

- Ska du gå?

Vad betyder det här? Det som efterfrågas är dina planer för den direkta framtiden och det logiska svaret är såklart:

- Ja, annars hade jag väl inte packat ihop mina grejer och börjat snöra på mig skorna din ouppmärksamme dumskalle!

Det är dock en feltolkning, människan undrar förvisso om du hade planerat att lämna lägenheten, men hon menar troligen så mycket mer med frågan. Detta kan du lista ut för att du själv inte hade velat vara ensam när du är ledsen utan hade kanske velat snacka lite till eller bara ligga och skedas lite innan du somnar. Det som menas med frågan är nog: "Har du inte lust att stanna lite till?"

(Återigen, olika språk.) Det är fullt möjligt att hon bara undrar också, men om man kan sätta sig in lite i andras perspektiv och förstå att vi är rätt lika allihopa så ställer man en motfråga:

- Ja, jag hade tänkt det, men om du vill att jag ska stanna lite till så gör jag gärna det.

Trots att ni kommunicerar på olika sätt har ni alltså samma avsikter med kommunikationen, sen hade det såklart blivit enklare om alla fungerade som vi och frågade rakt ut om du vill stanna.

Men nu fröken Jansson ska jag vara riktigt elak och förklara den andra delen av sloganen. För det är nämligen så att alla är väldigt olika, oavsett hur man kommunicerar. Ta oss två som exempel: Du gillar att hålla igång, jag är rätt laid-back. Du ser möjligheter i allt, jag ser gärna problemen. Du kan ta riskerna som följer på att ligga, jag är oftast inte tillräckligt imponerad för att göra det. Listan kan

göras lång, huvudsaken är att trots att vi är lika i väldigt mycket så är vi också olika i oerhört mycket. Det är tyvärr fallet med alla, annars hade livet varit för lätt och en hel yrkeskår av psykologer, socionomer, kuratorer och allmänna hippies hade varit arbetslösa.

I och med att vi också är olika kan du inte ta för givet att din ledsna vän vill att du ska stanna, hon kanske frågar dig för att hon i själva verket vill vara ensam och tänka på sina problem. Det är därför man måste reagera med ett öppet svar på de flesta situationer, analysera dem och försöka ringa in vad det egentligen är personen vill. Låter det förvirrande? Bra! Sociala relationer är förvirrande och det är genom att förstå *varför* de är förvirrande som vi kan ta oss förbi svårigheterna och fungera någorlunda normalt. Jag klargör detta för att du inte ska tro att människor är dumma i huvudet när de kommunicerar som de gör, de är helt enkelt olika allihopa och deras språk är uppbyggt kring något annat än vad vårt språk är. I vår värld hade det varit enklare om alla bara var öppna med sina olikheter, men det ska prompt döljas vilket gör att varje nytt möte måste tacklas på olika sätt. När killen frågade dig om du ville ha te istället för att fråga dig om du ville knulla så gjorde han i och för sig det för att han ville knulla, men han garderade sig utifall att du inte ville ligga. Detta är bara min egna teori, men jag tror att människor uttrycker sig så luddigt som de gör för att de är osäkra och rädda. Säger du nej till en kopp te har du bara sagt nej till en varm dryck, säger du nej till att ligga har du sagt nej till killen, det ena tar han personligt, inte det andra. Säger man ingenting så spelar det ingen roll vad man får för svar. Det är också därför som människor tar illa upp när man är ärlig mot dem:

- Vad tycker du om den här tröjan? frågar hon med förväntan i blicken.
- Den sitter inte jättebra, din mage ser ju lite rund ut i den. svarar jag ärligt.

Här har jag inte sagt något om tröjan egentligen, jag har totalt dissat hennes smak och sagt till henne att hon inte var så snygg som hon trodde att hon var. Troligen har jag också gett flickstackarn anorexi på kuppen. Du och jag uppskattar om någon säger det till oss, då vet vi, men många andra människor tar illa upp av ärlighet. Om alla människor hade varit lika hade man kunnat ställa frågan angående tröjan med ärlighet och kunna vara nöjd med vilket svar man än får.

Att vi är olika gör också att människor inte vågar vara ärliga i sin kommunikation med varandra. Man får inte fråga rakt ut hur det går med någons könssjukdom, trots att du vet att människan fått klamydia av någon full engelsman nere på Rhodos. Du måste istället formulera frågan så den kan betyda lite vad som helst: "Hur är det med hälsan då?" Detta kan betyda allt från hur dina tarmrörelser fungerar till om näsan har slutat rinna än. I och med att det betyder många olika saker har människan garderat sig utifall att du är olik henne. Du får själv välja om du vill prata om dina genitalier eller halsflussen du blev fri ifrån förra veckan. Hon kan inte veta om du också inordnar dig under den tabu som finns i samhället angående att ligga med engelsmän, något vi alla vet är rätt skamligt.

Jag vet att jag kan ha förvirrat dig rätt rejält här fröken Jansson, men dessa grundläggande insikter är något du alltid måste ha med dig. Trots att vi inte talar samma språk så är vi ändå rätt lika i mycket men oerhört olika i allt annat och du kan aldrig veta skillnaden. Men om det är någon tröst så kan inte andra människor veta det heller och det är därför som mycket av deras kommunikation är oerhört krånglig. Om du tänker på det vågar nära vänner alltid vara mer öppna med varandra än vad de är med ytliga bekantskaper, för de har lärt sig hur den andra fungerar. Att vara otydlig i sin kommunikation har inget egenvärde, jag tror att det bara är ett sätt att skydda sig från de sociala tabun och personliga rädslor som finns överallt och hos alla. Detta var alltså bara ett väldigt krångligt sätt att säga att även om sätten vi kommunicerar på är olika så skiljer sig ingen från varandra i det att vi är alla människor. Vi fungerar inte rakare för att vår kommunikation är rakare och andra människor är inte krångligare än oss bara för att deras språk är krångligare. Detta är viktigt att veta för att vi ska kunna ta reda på vad i helvete människor egentligen försöker säga till oss.